

Питання практичного заняття за темою № 5

Документування судового розгляду та вирок суду

1. Процесуальні документи у підготовчому провадженні.
2. Документування судового розгляду (журнал, ухвали).
3. Вирок суду: поняття, види, структура.

Практичні кейси

Задача 1. Невідповідність обвинувального акта

Під час підготовчого судового засідання у справі про грабіж (ч. 3 ст. 186 КК України) захисник подав клопотання про повернення обвинувального акта прокурору. В обґрунтування він вказав, що у реєстрі матеріалів досудового розслідування відсутні посилання на додатки до протоколів огляду місця події (фототаблиці), а саме формулювання обвинувачення є нечітким і не містить вказівки на мотив злочину. Прокурор заперечив, вважаючи це "дрібними недоліками".

Питання: Яке процесуальне рішення (документ) має ухвалити суддя за результатами підготовчого засідання? Опишіть структуру та ключові мотиви ухвали про повернення обвинувального акта, якщо суддя погодиться з доводами захисника.

Задача 2. Заява про відвід та її документування

Учасник судового розгляду заявив судді усний відвід, посилаючись на те, що бачив суддю в ресторані разом із представником потерпілого. Суддя заявив, що це особиста образа, відмовив у задоволенні відводу на місці та продовжив розгляд, доручивши секретарю "не вносити цю нісенітницю" до журналу судового засідання. Аудіозапис при цьому вівся.

Питання: Оцініть законність дій судді та секретаря. Який документ є належним засобом фіксації судового засідання? Які процесуальні наслідки має невідповідність між журналом судового засідання та технічним (аудіо) записом?

Задача 3. "Загублений" аудіозапис

Під час судового розгляду справи про вбивство було допитано ключового свідка. Згодом з'ясувалося, що через технічний збій аудіозапис саме цього засідання не зберігся. У журналі судового засідання секретар зазначив: "Допитано свідка А., який підтвердив обставини, викладені в обвинувальному акті". Суд, посилаючись на цей запис у журналі, поклав свідчення в основу обвинувального вироку.

Питання: Чи є такий вирок законним та обґрунтованим? Оцініть доказове значення журналу судового засідання за відсутності аудіозапису. Яке рішення мав би ухвалити суд, виявивши відсутність фіксації?

Задача 4. Суперечливість мотивувальної частини

У справі про шахрайство суд ухвалив обвинувальний вирок. У мотивувальній частині вироку суд детально проаналізував покази свідків захисту і зазначив: "Суд не вбачає підстав не довіряти показам свідків Б. та В., оскільки вони логічні, послідовні та не суперечать іншим матеріалам справи". Проте далі у вироку суд повністю проігнорував ці покази і дійшов висновку, що вина доведена виключно показами потерпілого.

Питання: Визначте, яку вимогу, що ставиться до вироку (законність, обґрунтованість, вмотивованість), порушено. У чому полягає структурний та логічний дефект цієї мотивувальної частини?

Задача 5. Ухвала в нарадчій кімнаті

Розглядаючи справу, суд видалився до нарадчої кімнати для ухвалення вироку. Під час обговорення судді дійшли висновку, що для з'ясування обставин (наприклад, визначення розміру шкоди) необхідно провести додаткову експертизу, клопотання про яку раніше не заявлялось. Суд, не виходячи з нарадчої кімнати, виніс ухвалу про відновлення судового слідства та призначення експертизи.

Питання: Чи правомірні дії суду? Чи може суд ухвалювати будь-які процесуальні документи (окрім вироку), перебуваючи в нарадчій кімнаті для ухвалення вироку?

Задача 6. Проект резолютивної частини (виправдувальний вирок)

Студентів-магістрів обвинувачують у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 190 КК України (шахрайство, вчинене за попередньою змовою групою осіб). У судовому засіданні прокурор не надав жодного доказу, який би прямо вказував на наявність умислу чи попередньої змови. Усі сумніви тлумачаться на користь обвинувачених.

Питання: Складіть проект резолютивної частини виправдувального вироку (Ім'ям України...), вирішивши в ньому питання щодо:

Визнання обвинувачених невинними та їх виправдання.

Скасування обраного запобіжного заходу (домашній арешт).

Долі речових доказів (комп'ютерна техніка).

Розподілу процесуальних витрат.

Задача 7. Помилка у вступній частині вироку

Суд ухвалив обвинувальний вирок. У вступній частині вироку секретар помилково вказав не того прокурора, який фактично підтримував обвинувачення в дебатах, а також неправильно зазначив по-батькові потерпілого. Сторона захисту подала апеляцію, вимагаючи скасувати вирок через це порушення.

Питання: Чи є ця помилка у вступній частині вироку істотним порушенням КПК, яке тягне за собою безумовне скасування вироку? Як і в якому порядку можна виправити таку опіску, якщо вона не впливає на суть рішення?

Задача 8. Рішення щодо цивільного позову у вироку

У справі про ДТП (ст. 286 КК України) потерпілий заявив цивільний позов про відшкодування матеріальної та моральної шкоди на загальну суму 500 тисяч гривень. Суд ухвалив обвинувальний вирок, призначив покарання. У резолютивній частині вироку щодо позову суд вказав: "Цивільний позов потерпілого задовольнити частково. Стягнути з обвинуваченого 150 тисяч гривень". Проте у мотивувальній частині вироку суд жодним словом не обґрунтував, чому він відхилив решту позовних вимог і чому визначив саме такий розмір відшкодування.

Питання: Чи є такий вирок законним в частині вирішення цивільного позову? Які вимоги до мотивувальної частини вироку порушив суд?